

De Arbeidsinspectie controleert op aanwezigheid KEW-dossier.

Zoals reeds bekendgemaakt in een landelijke mailing van de VGT in april 2005 controleert de Arbeidsinspectie intensief op de aanwezigheid van een Kernenergiewet-dossier (KEW-dossier) in tandartspraktijken waar met röntgenstralen wordt gewerkt. In verschillende regio's zijn tandartspraktijken al gecontroleerd en in bijna alle gevallen zijn schriftelijke waarschuwingen uitgedeeld, de verwachting is dat alle regio's van de Arbeidsinspectie binnenkort zullen volgen. Ook de controles van de Inspectie Gezondheidszorg (IGZ) van 2010 inzake praktijkhygiëne omvatten ook een controle op naleving van het Besluit Stralingsbescherming.

De eisen.

Conform het Besluit Stralingsbescherming van 1 maart 2002 moet op iedere locatie waar röntgen-toestellen worden gebruikt een compleet KEW-dossier aanwezig zijn. Het samenstellen van een dergelijk dossier is absoluut geen eenvoudige opgave. De kern van een KEW-dossier wordt gevormd door het uitvoeren van een risico-analyse waarin de stralingsbelasting van iedere werkplek in de praktijk én de stralingsbelasting van de terreingrenzen (in alle 4 de windrichtingen) moeten worden berekend. Verder dienen zaken als deskundigheidsverklaring, onderhoud, personele instructies, waarschuwing-signalering, beschermende maatregelen etc. gedocumenteerd in het KEW-dossier te zijn opgenomen en deze gegevens dienen met regelmaat te worden gecontroleerd en indien nodig geactualiseerd.

ALARA-principe.

Een andere zeer belangrijk onderdeel van de nieuwe wetgeving is de plicht voor de werkgever om de stralingsbelasting op de werkplekken As Low As Reasonably Achievable (ALARA) terug te brengen, ook al bevindt de belasting zich al onder het maximum van 1000 μ Sievert per jaar per werkplek. "Zo laag als redelijkerwijs uitvoerbaar" dient de tandarts zelf te interpreteren, maar hierbij moet gedacht worden aan eenvoudige beschermende maatregelen, een andere werkopstelling (bijvoorbeeld voor de receptie), verplaatsen van de afdrukplaats etc. etc.. De effecten van iedere voorgenomen handeling om te komen tot een lagere stralingsbelasting (en die is soms spectaculair te reduceren met eenvoudige maatregelen) zijn in het VGT/RTD rekenmodel vooraf te simuleren, dus u kunt vooraf zien wat het effect van een eventuele aanpassing of beschermende maatregel zal zijn alvorens u deze wijziging wilt gaan toepassen. Meer informatie over de toepassing van het ALARA-principe treft u ook op de VGT website onder: http://www.vgt.nl/downloads/pdf/uitleg_alara_beginsel.pdf

De risico-analyse.

Om een risico-analyse te kunnen maken dient er allereerst **een goede praktijktekening** op schaal te zijn waarop staat aangegeven waar de röntgentoestellen zich bevinden, waar de toestellen geactiveerd worden (de afdrukplekken), waar de overige werkplekken zijn, de bezettingsgraad per werkplek, van welk materiaal de wanden zijn gemaakt etc. etc. Uw dentalonderneming heeft hiervoor een vragenlijst beschikbaar.

Verder dienen de apparaateigenschappen met hun specifieke stralingsbelasting bekend te zijn, moet bekend zijn hoeveel opnamen er (ongeveer) per apparaat per jaar gemaakt worden en dient aangegeven te worden waar de terreingrenzen van het pand/perceel zijn. Ook dient rekening gehouden te worden met reeds aanwezige beschermende maatregelen zoals lood in de deur, loodglas, extra wanden of muren etc. Al deze factoren dienen meegenomen te worden in een berekening die uiteindelijk resulteert in een **röntgenbelasting per werkplek** en een **röntgenbelasting op de terreingrenzen** van het perceel. Deze belasting moet in ieder geval (ruim) onder het wettelijke maximum van 1000 resp. 10 μ Sievert blijven.

Voorwerk.

Vooral het achterhalen van de specifieke apparaateigenschappen gaf nogal wat problemen. Vrijwel iedere fabrikant van röntgenapparatuur had moeite om de specifieke eigenschappen, zoals gevraagd om tot een goede risico-analyse te kunnen komen, op te geven. De VGT heeft daarom besloten om, in samenwerking met de Röntgen Technische Dienst te Rotterdam (RTD), van alle in Nederland voorkomende röntgentoestellen¹ de specifieke eigenschappen inzake straling en stralingsbelasting te meten, zodat van ieder type röntgentoestel deze basisgegevens nu bekend zijn en ingebracht konden worden in het VGT/RTD software rekenmodel. Een andere optie was om per praktijk stralingsmetingen te verrichten, maar deze zeer arbeidsintensieve en kostbare handeling is nu met bovengenoemde oplossing ondervangen. Er hoeven met deze oplossing in uw praktijk dus GEEN stralingsmetingen meer plaats te vinden!

Kennis.

Iedere tandarts zou ook 'stralingsdeskundige 5AM' moeten zijn en in staat moeten zijn zelf de risicoanalyse te kunnen maken. In de praktijk blijkt evenwel dat deze kennis veelal vervaagd is en menig tandarts een 3-daagse cursus zou moeten volgen om deze kennis weer 'boven water' te halen. Naast het volgen van deze cursus (ad gemiddeld € 1.250,- plus het verlies van minimaal 3 praktijkdagen) zou dan ook nog het maken van de belastingsberekeningen moeten plaatsvinden en het volledige KEW-dossier moeten worden samengesteld. In totaliteit een tijdrovende, lastige en in de meeste gevallen kostbare aangelegenheid.

Alternatief.

Alle monteurs, verkopers, planners etc. van de leden van de VGT hebben inmiddels bij de RTD een cursus voor het kunnen berekenen van de stralingsbelasting doorlopen en samen met het in opdracht van de VGT door de RTD ontwikkelde software rekenmodel zijn zij in staat om niet alleen de stralingsbelasting te berekenen, maar ook om adviezen te geven over het reduceren hiervan volgens het ALARA-principe.

De uitkomsten van deze berekeningen worden door de dentalonderneming naar de VGT gezonden en in samenwerking met de RTD wordt dan een compleet KEW-dossier per gemeten locatie samengesteld. Ook verzorgt de VGT de, wettelijke verplichte, melding aan het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (AgentschapNL). Hiervan krijgt u dan binnen enkele weken de bevestiging van het AgentschapNL toegestuurd.

Kosten.

De kosten van de VGT voor het verwerken van de meetgegevens, het samenstellen en versturen van het KEW-dossier en het melden aan het Ministerie bedragen € 130,- voor een praktijklocatie met één röntgentoestel, ieder toestel meer op dezelfde locatie kost € 5,- extra met een maximum van € 160,- (voor een praktijklocatie met 7 toestellen of meer). Deze kosten worden separaat gefactureerd **door de VGT** en worden in rekening gebracht met het afleveren van het volledige KEW-dossier.

De kosten van de dentalonderneming voor het opmeten van de praktijk, het berekenen van de stralingsbelasting per werkplek en de stralingsbelasting van de terreingrenzen worden u **door de dentalonderneming** in rekening gebracht en zijn sterk afhankelijk van het goed en compleet aanleveren van de gevraagde gegevens omdat dan de berekeningen ten kantore van de dentalonderneming uitgevoerd kunnen worden. Onze inschatting is dat een dergelijke analyse en een advisering over de reductie van de straling **met goede praktijkinformatie** niet erg ingewikkeld zou hoeven zijn. Is de informatie niet beschikbaar dan moet de monteur ter plekke (alle) gegevens gaan bekijken en opmeten er zullen de kosten uiteraard navenant sterk gaan oplopen.

¹ In dit project zijn alleen toestellen onder de 100 Kv en jonger dan 15 jaar beoordeeld. Toestellen boven de 100 Kv zijn vergunningsplichtig en toestellen ouder dan 15 jaar hebben een veel te grote stroostraling rondom het toestel.

Verantwoordelijkheid.

De tandarts-werkgever blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de röntgenhygiëne in de praktijk en dus ook voor de uitkomsten van de risico-analyse en het goed onderhouden van het KEW-dossier. De dental-onderneming heeft hierin alleen een adviserende rol en wordt daarbij ondersteund door het RTD/VGT rekenmodel. Maar het is en blijft de tandarts-werkgever die door de Arbeidsinspectie op onvolkomenheden zal worden aangesproken, dus zijn/haar medewerking om tot een goed KEW-dossier te komen is onontbeerlijk.

Verdere ontwikkelingen.

De Arbeidsinspectie c.q. de Inspectie Gezondheidszorg blijven voorlopig bezig tandartspraktijken te controleren. Aan de hand van de door de VGT aan het AgentschapNL aangemelde toestellen kan men zien of het opvolgen van de wettelijke bepalingen van het Besluit Stralingsbescherming serieus wordt nagekomen.

Voor zover wij weten zijn in iedere tot nu toe gecontroleerde praktijk tekortkomingen geconstateerd en waarschuwingen uitgedeeld, waarbij de werkgever gesommeerd wordt binnen enkele weken alles in orde te hebben om een vervolgccontrole en een proces-verbaal te voorkomen.

Het lijkt ons zaak dat u zelf het initiatief neemt om contact te zoeken met uw dentalonderneming om op korte termijn een afspraak te maken voor het opzetten van uw KEW-dossier.

Met een goede praktijktekening is de hele procedure normaal gesproken binnen enkele dagen geregeld en heeft u zelf ook een goed beeld van de stralingsbelasting op de verschillende werkplekken en de terreingrenzen van uw perceel.

Voor verdere informatie verwijzen wij u graag naar de website van de VGT onder :

<http://www.vgt.nl/wetgeving/rontgenbesluit>.

Ed Kolsteeg
secretaris VGT
22 december 2010